

Szigeti veszedelem

2012. január 13. péntek, 11:42 - Módosítás: 2012. január 13. péntek, 12:08

22:45, Péntek (január 13.), Duna World

Szigeti veszedelem

magyar ismeretterjesztő film, 42 perc, 2004

rendező: Kontra Mária

forgatókönyvíró: Kontra Mária

operatőr: Reich László

1566. szeptember 7-én, Zrínyi Miklós horvát bán, Szigetvár kapitánya mindörökre beírta nevét a magyar történelembe. Önfeláldozó, hősies helytállásával kivívta dédunokája gróf Zrínyi Miklós tiszteletét, aki a szigetvári ostrom és a végső kirohanás történetét a magyar irodalom egyik legszebb alkotásában örökítette meg. Filmünk az eposz ihlette képsorozaton keresztül mutatja be a történelmi eseményt. A képsorozat alkotója a világszerte jól ismert, nálunk mégis szinte ismeretlen festője a magyar származású, Konrád Ignác festőművész.

*

OBSIDIONIS SZIGETIANAE

Pars prima

(A Szigeti veszedelem első éneke)

1.

Én az ki azelőtt iffiu elmével
Játszottam szerelemnek édes versével,
Küszködtem Viola kegyetlenségével:
Mastan immár Mársnak hangassabb versével

2.

Fegyvert, s vitézt éneklek, török hatalmát
Ki meg merte várni, Szulimán haragját,
Ama nagy Szulimánnak hatalmas karját,
Az kinek Europa rettegte szablyáját.

3.

Musa! te, ki nem rothadó zöld laurusbul
Viseled koszorudat, sem gyöngye ágbul,
Hanem fényes mennyei szent csillagokbul,
Van kötve koronád holdbol és szép napbul;

4.

Te, ki szűz Anya vagy, és szülted Uradat,
Az ki örökkén volt, s imádod fiadat
Ugy, mint Istenedet és nagy monárchádat:
Szentséges királyné! hívom irgalmadat.

5.

Adj pennámnak erőt, ugy irhassak mint volt,
Arrol, ki fiad szent nevéért bátran holt,
Megvetvén világot, kiben sok java volt;
Kiért él szent lelke, ha teste meg is holt.

6.

Engedd meg, hogy neve, mely mast is köztünk él,
Bűvöljön jó hire, valahól nap jár-kél,
Lássák pogány ebek: az ki Istentől fél,
Soha meg nem halhat, hanem örökkén él.

7.

Az nagy mindenható az földre tekinté,
Egy szembe fordulásból világot megnézé,
De leginkább magyarokat eszben vette,
Nem járnak az úton, kit Fia rendelte.

8.

Látá az magyarnak állhatatlanságát,
Megvetvén az Istent, hogy imádna bálvánt;
Csak az, eresztené szájára az zablát,
Csak az, engedné meg, tölthetné meg torkát;

9.

Hogy ú szent nevének nincsen tiszteleti,
Ártatlan Fia vérenek böcsületi,
Jószágos cselekedetnek nincs keleti,
Sem öreg embernek nincsen tiszteleti;

10.

De sok feslett erkölcs és nehéz káromlás,
Irigység, gyűlölség és hamis tanácslás,
Fertelmes fajtalanság és rágalmazás,
Lopás, ember-ölés és örök tobzódás.

11.

Megindúlt ezekért méltán ú haragja,
Azért Mihály archangyalt magához hívá,
És kemény haragjában így parancsolá,
Ú szentsége előtt archangyal áll vala:

12.

"Nézd ama kemény nyaku és kevély sciták
Jó magyaroktól mely igen elfajzottak,
Szép keresztyén hűtöt lábok alá nyomtak,

Gyönyörködnek külömb-külömb vallásoknak.

13.

Maga te tekints meg körösztén világot,
Nem találsz azok közt, kivel tettem több jót:
Kihoztam Scitiából mely nekik szűk vólt,
Az én szent lelkem is ű reájok szállott.

14.

Scitiából, azt mondom, kihoztam űket,
Miként Egyiptusbul az zsidó népeket,
Hatalmas karommal verém nemzeteket,
Mindenütt rontám, vesztém ellenségeket.

15.

Téjjel-mézzel folyó szép Pannoniában,
Megtelepitém űket Magyarországbán,
És meg is áldám minden állapotjában,
Meghallgatám, segítém minden dolgokban;

16.

Sőt vitéz szűvel is megáldottam űket,
Ugy hogy egy jó magyar tizet mást kergetett,
Sohul nem találtak oly nagy ellenséget,
Az ki, mint por szél előtt, el nem kerengett.

17.

Szentséges lölkömet reájok szállattam,
Az körösztén hűtre fiam által hoztam,
Szent királyokkal is megajándékoztam,
Békességet, tisztességet nekik adtam.

18.

De űk ennyi jókért, ah, nehéz mondani!
Ah, háládatlanok, és merték elhadni,
Nem szégyenlik Isteneket elárulni,
Ellenemre minden gonoszban merűlni.

19.

Ah, bánom, ennyi jót hogy ű vélek töttem,
Nem-é viperákat keblemben neveltem?
De immár ideje velek esmertetnem:
Én vagyok ama nagy bosszuálló Isten.

20.

Eredj azért, archangyal, szállj le pokolban,

Válassz egyet az haragos furiákban,
És küldjed el aztot szultán Szulimánban,
Jutassa magyarokra való haragban.

21.

Én pedig töröknek adok oly hatalmat,
Hogy elrontja, veszti az rossz magyarokat,
Mindaddig töri iga kemény nyakokat,
Mig nem esmerik meg: elhagyták urokat.

22.

Kiáltnak én hozzám, s nem hallom meg őket,
Hanem fogom nevetni nehéz ügyöket:
Az új panaszira nem hajtom fülemet,
Ú nyavalyájokra nem tészem szememet.

23.

Ez mindaddig léssen, míg bosszút nem állok,
Harmad-negyed ízig büntetés lesz rajtok;
És ha idején eszben nem veszik magok,
Örök átkom, haragom léssen új rajtok.

24.

De ha hozzám térnek, megbánván bűnöket,
Halálról életre ismét hozom őket.
Jaj, török, néked, haragom vesszejének!
Te vagy, de eltörlek, ha ezek megtérnek."

25.

Michael archangyal kezde könyörgeni,
És az igazakért igen esedezni:
"Uram! jámborokat fogod-e rontani?"
És az hamissakért fogod-e megverni?

26.

De az élő Isten kész lőn megfelelni:
"Te akarod-e én tanácsomat tudni,
Vagy elröjtött nagy titkaimat vizsgálni?
Az mellyeket teneked nem lehet tudni.

27.

Ostorom szolgálomra nem tiltom, hogy szálljon,
Melynek nem kell törődni semmit halálon,
Akarom, néki könnyebbségére szálljon,
És lelkének hűvösülésére álljon."

28.

Nem felele többet archangyal Istennek,
Hanem sugár szárnyait ereszté égnek,
Röpüle mindaddig, és nem nyugovék meg,
Mig Alectót pokolban nem találá meg.

29.

Száz láncsal van kötve, száz belincs az kezén,
Kigyókból áll haja, s kötölöznek fején,
Véres mérges tajték foly ki az két szemén,
Dohos kénkúpára jün ki rút gégójén.

30.

Ily furiát archangyal megszabadita,
És Isten hatalmával neki így szólla:
"Alleto, az Isten nékem parancsolja,
Hogy tégedet küldjelek Törökországban.

31.

Szultán Szulimánnak szálljad meg az szüvét,
Neveld magyarokra ű haragos mérgét,
Vigye rájuk nagy rettenetes fegyverét,
Rontsa uraságát és minden erejét."

32.

Örül az furia, nem késik pokolban,
Röpülését tartja nagy Törökországban,
Éjfélkor érkezék Konstantinápolyban,
Ottan beférkezék Szulimán házában.

33.

S hogy inkább hamarább elhitesse véle
És hogy megrettenést szüvében ne tenne:
Magára nagy Szelimnek formáját vévé;
Szelim Szulimánnak atyja volt míg éle.

34.

"Fiam, te aluszol, így kezdé beszédét,
S nem vészed eszedben Istennek kegyelmét,
Hogy erőt adott néked és vitézséget,
Jó eszt, jó tanácsot és elég értéket.

35.

Aluszol te mastan, és nem népsz elődben,
Mely nagy folyhöt kerenget Károl elődben,
És hogyha idején nem vészed eszedben,

Itt fogsz megnyomatni aluvó helyedben.

36.

Higgyed, higgyed az én megőszült fejemnek,
Hogy ha üdőt nékik adsz, téged elvesztnek
Országostul káurok, hitetlen ebek;
Mert ha egyességek volna, van erejek.

37.

Lesz is, mert alkusznak; de te menj ú rájok,
Ne késsél, és ne hagyj üdőt alkudniok.
Igy rontattatának túlem mamalukok,
Igy megverém Campsont, s romlának sirusok.

38.

Kelj fel, éles kardot köss az oldalodra,
Indulj meg hadaddal tévölygő magyarra;
Én leszel melletted, és minden dolgodra
Vigyázok hűséggel s minden nyavalyádra.

39.

Bolondság tenéked kazulokra járni,
Sok jó vitézt tenéked oda rontani:
Az mi fátumunk azt nem hagyja romlani,
Isten azon bennünk akar tanítani.

40.

Izmael énnékem sok bosszukat szörze,
De ugyan megtörnöm végig nem leheté;
Hát tenéked Tamma mennyi bosszut teve,
Nagy részét hadadnak ravaszsággal veré:

41.

De az magyarokon mindenkoron nyertünk,
Nem is kell oly messzi nékünk fegyverkeznünk,
Sem annyit költenünk, sem annyit vesztenünk,
Sem győződelemben nékünk kételkednünk.

42.

Ne félj, hogy segítse senki magyarokat,
Mert jól esmerem én bolond kaurokat,
Míg nem látják égni magok házokat,
Nem segíti senki meg szomszéd házokat.

43.

Ne félj, mert lám, mondom, én lészek melletted,

Az szent Mahomet is vezeti kezedet.
Osztán, édes fiam, az vitéz embernek
Kell valamit engedni az szerencsének."

44.

Igy Szultán Szulimánnak Alecto szóllott,
És az mely mérges kigyót kezében hozott,
Azt a' Szulimánnak ágyában bocsátott;
Nem nyugvék az kigyó, mig hozzá nem jutott.

45.

Válláról mellyére, mellyérül szivében,
Valamerre csusz el, mindent hágy méregben;
Gyújtja kemény szüvét s hagyja lángos tűzben,
Haragban hentergeni és kevélységben.

46.

Nagy vigan Alecto eltünék ott mindjárt,
Mert látá, haragra gyújtotta Szulimánt;
Ű penig felugrott: "Fegyvert! fegyvert!" kiált,
Mert szintén eszeveszett Alecto miát.

47.

Kiált az Szulimán: "O te, bátorságra,
Ki engemet inditsz ilyen nagy dolgokra!
Nagyobb vagy embernél, noha embermódra
Láttalak tégedet szólva, tanácsolva.

48.

Készen vagyon Szulimán; elmegyén oda,
Az hová meghagyta, kaurt rak halomban;
Meggfestem lovamat keresztény vér-tóban,
Várasokat, várakat röjtök hamuban."
(...)

MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR Bálint és gróf Zrínyi Miklós

NIGOLAUS COMES SERINI DUX EXERCITUS HUNGARICI CONTRA TURCOS GENERALISSIMUS, ETC.

Dieser ist der Held Serini, nicht nur kühn, sondern auch
 Der das große Carren, trocken in den Staub der Erde jagt,
 Wie der Schlag ins Meer macht, Er in der Wälder schneidet,
 Den Herd durch den er in der Schenke, und hier in der Wälder schneidet.

Und die Wunderthaten helle strahlen, gleich dem Sonnenlichte;
 und mit Blut, erhitzen, und mit einem Donner niederschlägt,
 als der Donner walt, überführt, Mahumede verfluchten Haußen,
 In der Wälder schneidet, und hier in der Wälder schneidet.

In Nürnberg zu finden bei Jacob Sandart